

Produktion av ekologiskt köksväxtutsäde

Elisabeth Ögren, Linköping, 26 oktober 2023

Foto: Matti Leino

Produktion av ekologiskt köksväxtutsäde

Varför ska vi odla frö i Sverige?

- Kålrotsakademien – sortprovning av 51 svenska kålrotssorter
- Endast ekologiskt utsäde fr.o.m. 2037
- Minimal inhemsk fröproduktion
- Brist på kunskap och infrastruktur för produktion och hantering av frö för yrkesodlingen
- Fåtal sorter anpassade till Nordiska förhållanden
- Klimatförändringen, extremväder
- Självförsörjning i en osäker värld
- Ta makten över utsädet!

Projektet

- Finansieras av Jordbruksverket
- 1 april 2022 till 31 december 2023
- Deltagardriven forskning

Foto: Matti Leino

Vårt huvudsakliga mål

- Att producera ekologiskt frö i och till kommersiella odlingar – av den kvalitet som den ekologiska yrkesodling behöver

Deltagare – projektgrupp

- Matti Leino, Stockholms universitet
- Hans Naess, Agroax
- Elisabeth Ögren, Agroax

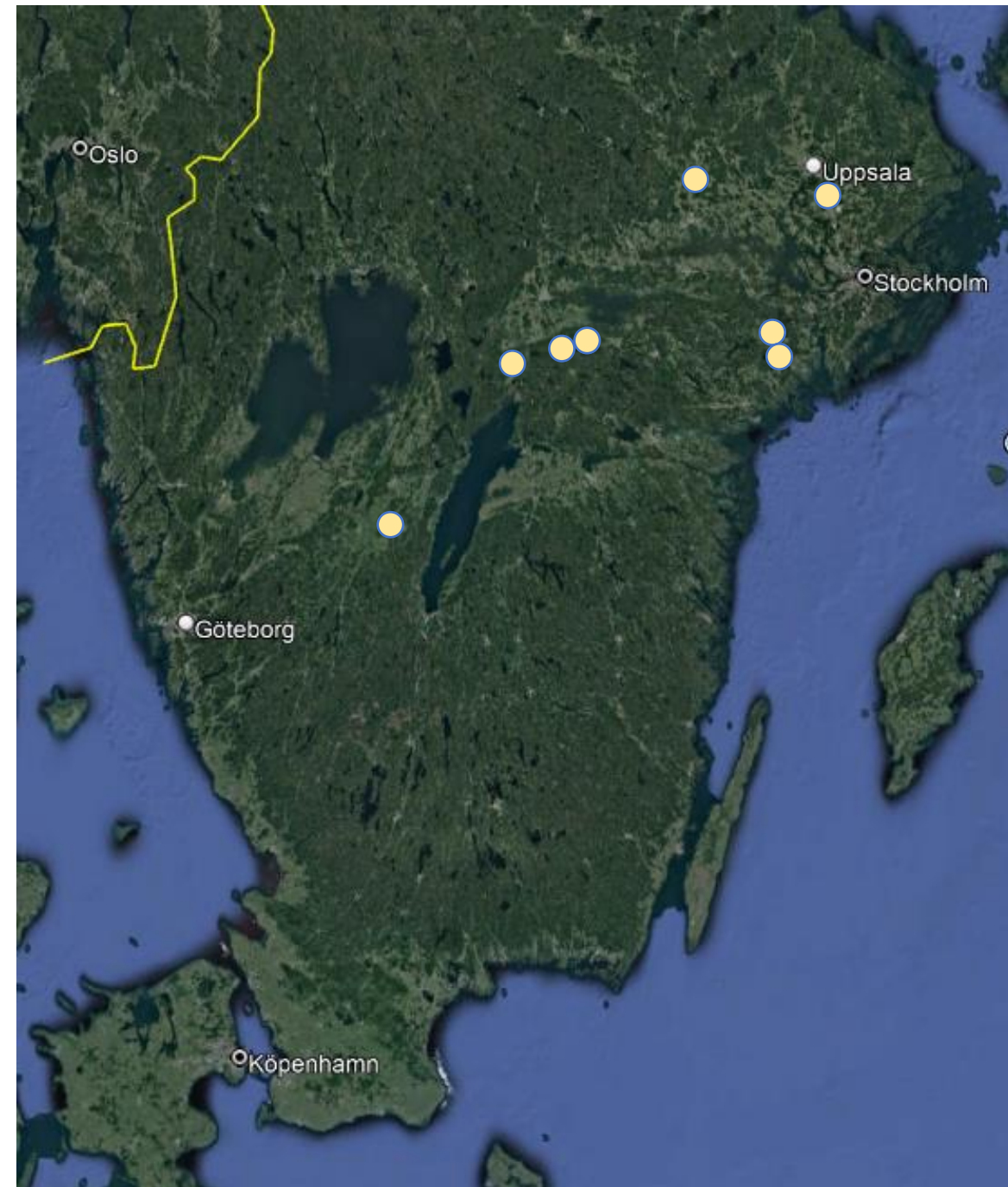

Foto: Matti Leino

Deltagare - odlare

Odlare

- Arne Dahlström, Odensbacken
- Anders Östlund, Åsbro
- Britt-Marie Andersson, Odensbacken
- Jonas Ringqvist & Sanna Mattsson Ringqvist, Tidaholm
- Linus Källander, Gnesta
- Martin Fellqvist & Frida Thörn, Järna
- Pär Eklund, Knivsta
- Ted Oskarsson & Sara Berglind, Sättrabrunn

Vad gör vi?

- Fröodlingar - 50 st, 18 st arter
- Fröanalyser
- Dokumentation, "odlardagbok"
- Besök på gårdarna
- Digitala och fysiska möten
- Kommunikation via Basecamp
- Utveckling och test av utrustning för tröskning och rensning

• Studiebesök

- Solhatt, Norge
- Pratensis AB
- Nordfrö
- NordGen
- Dottenfelderhof, Tyskland
- Bingenheimer, Tyskland
- Kultursaat, Tyskland

• Litteraturstudie

- Kortfattad "handbok" för yrkesmässig fröproduktion

Arter som vi jobbat med i projektet

Ettåriga självbefruktande arter

- Sallat
- Tomat
- Trädgårdsärt

Ettåriga korsbefruktande arter

- Bondböna
- Dill
- Frilandsgurka
- Rädisa
- Sockermajs
- Spenat

Tvååriga korsbefruktande arter

- Kålrot
- Lök
- Morot
- Palsternacka
- Purjolök
- Rödbeta
- Gulbeta
- (Sockerbeta)
- Vitkål

Vad har vi lärt oss så långt?

Det är möjligt att producera ekologiskt frö i Mellansverige, men det finns flera utmaningar:

1. Kort odlingssäsong
2. Övervintring av tvååriga arter
3. Mekanisera fröhanteringen

1. Kort odlingsssäsong

- Mognar bra utomhus:
ex. ärtor, kålrot, rova, palsternacka
- Gränsfall:
ex. sallat, rädisa, betor, morot, bönor
- Kräver skydd:
ex. purjolök, lök, broccoli

2. Övervintring av tvååriga arter

Fler och ibland motverkande problem:

- * Skydda mot kyla
- * Blominduktion
- * Arbets- och utrymmeskrävande
- * Återetablering

Foto: Martin Fellqvist

3. Mekaniskering av fröhanteringen

Utmaning när frövolymerna ökar

Vad händer framöver?

- Nytt projekt??
- Många utmaningar att lösa - förlänga odlingssäsongen, övervintring, mekanisering m.fl.
- Fortsatt kunskapsuppbyggnad
- Hantverkskunnande!
- Skala upp
- Ekonomi?
- Regional fröproduktion – kluster
- Intresse för urval och anpassning av sorter, utveckla nya sorter

Tack!

Foto: Matti Leino